

Sygn.akt III AUa 1072/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 czerwca 2013r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Elżbieta Zarzecka (spr.)

Sędziowie: SO del. Bohdan Bieniek

SA Alicja Sołowińska

Protokolant: Agnieszka Charkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 26 czerwca 2013 r. w Białymstoku

sprawy z wniosku M. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o ustalenie wartości kapitału początkowego

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 29 sierpnia 2012 r. sygn. akt V U 1099/12

I. zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. z dnia 25 maja 2012 r. w ten sposób, że wartość kapitału początkowego M. J. na dzień 1 stycznia 1999 r. ustala na kwotę 98.503,79 złotych przy przyjęciu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 67,80%;

II. odstępuje od obciążania M. J. kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego za II instancję.

Sygn. akt III AUa 1072/12

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 24 maja 2012r., na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U z 2009r. Nr 153, poz. 1227), odmówił M. J. ponownego ustalenia kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999r. Organ rentowy odmówił przeliczenia kapitału z uwzględnieniem wskazanego przez nią wynagrodzenia z okresu zatrudnienia w (...) S.A., w oparciu o przedłożone karty wynagrodzeń, ponieważ na tę okoliczność wnioskodawczyni wcześniej przedstawiła zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu Rp-7 z dnia 12 grudnia 2003r. Zaświadczenie to zawierało wpisy o osiągniętych w tym okresie zarobkach bazujące na arkuszach zarobkowych.

W odwołaniu od decyzji M. J. wniosła o ponowne przeliczenie kapitału początkowego, w oparciu o arkusze wynagrodzeń.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku wyrokiem z dnia 29 sierpnia 2012r. zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił wysokość kapitału początkowego M. J. na dzień 1 stycznia 1999r. na kwotę 108.623,57 zł.

Sąd ten powołując się na przepisy art. 173 i 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wartość kapitału początkowego obliczył na podstawie opinii biegłego z zakresu księgowości M. K., na kwotę 108.623,57 zł. Do ustalenia wartości kapitału biegły przyjął wynagrodzenie wnioskodawczynie z okresu zatrudnienia w (...) S.A., określone w kartach wynagrodzeń, z uwzględnieniem rekompensat pracowniczych wypłaconych jej w latach 1982-1985 oraz 302 miesiące okresów składkowych i 20 miesięcy okresów nieskładkowych. Do okresów składkowych i nieskładkowych, niekwestionowanych przez organ rentowy, w wymiarze 25 lat 2 miesięcy 11 dni okresów składkowych, 1 miesiąca 13 dni okresów nieskładkowych, 1 roku 6 miesięcy i 28 dni opieki nad dziećmi biegły doliczył okres składkowy 4 lat i 6 miesięcy, równoważny różnicy pomiędzy wiekiem emerytalnym 65 lat a faktycznym wiekiem przejścia wnioskodawczynie na emeryturę, na podstawie art. 184 w/w ustawy.

Apelację od powyższego wyroku wniósł organ rentowy. Zaskarżając wyrok w części dotyczącej kwoty obliczonego kapitału początkowego, zarzucił mu naruszenie

przepisów prawa materialnego:

– art. 174 ust. 1 i ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS poprzez przyjęcie do obliczenia kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999r. jako składkowego okresu równego różnicy pomiędzy wiekiem emerytalnym, o którym mowa w art. 24 w/w ustawy, a faktycznym wiekiem przejścia na emeryturę,

- art. 185 w/w ustawy poprzez błędne jego zastosowanie.

Wskazując na powyższe, organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i ustalenie wartości kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999r. w kwocie 98 503,79 zł.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego zasługiwała na uwzględnienie.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego do okresów składkowych wnioskodawczynie, przy ustalaniu wartości kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999r., Sąd pierwszej instancji nieprawidłowo doliczył jako składkowy, okres równy różnicy pomiędzy wiekiem emerytalnym, o którym mowa w art. 24 ustawy o emeryturach i rentach z FUS a faktycznym wiekiem przejścia wnioskodawczynie na emeryturę, w wymiarze 4 lat 6 miesięcy.

Zgodnie z art. 174 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53 ustawy, z uwzględnieniem ust. 2-12. Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy: okresy składkowe, o których mowa w art. 6, okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5, okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2. Według art. 174 ust. 3 podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu od dnia 1 stycznia 1980 r. do dnia 31 grudnia 1998r. Zasadniczy sposób wymiaru emerytury określa art. 15 w/w ustawy. Obliczenie podstawy wymiaru tego świadczenia wymaga przemnożenia uprzednio ustalonego wskaźnika podstawy wymiaru przez kwotę bazową, o której mowa art. 19 w/w ustawy. Według przepisu art. 15 ust. 1 ustawy podstawę wymiaru emerytury stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę. Na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie

20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu (art. 15 ust. 6).

Natomiast, według art. 185 ust. 1 w/w ustawy, przy ustalaniu wysokości emerytury dla osób nabywających prawo do emerytury w wieku określonym w art. 184 kapitał początkowy podlega przeliczeniu poprzez dodanie do okresów składkowych okresu równego różnicy pomiędzy wiekiem emerytalnym, o którym mowa w art. 24, a faktycznym wiekiem przejścia na emeryturę. Do przeliczonego kapitału początkowego stosuje się przepisy art. 173 ust. 3-6.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd pierwszej instancji przy rozstrzygnięciu sprawy błędnie zastosował zasady obliczania wartości kapitału, określone art. 185 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, i doliczył do wartości kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999r. jako składkowy okres różnicy pomiędzy wiekiem emerytalnym, o którym mowa w art. 24, a faktycznym wiekiem przejścia na emeryturę, 4 lata i 6 miesięcy. W rezultacie nieprawidłowo ustalił, w oparciu o opinię biegłego sądowego, wartość kapitału początkowego na kwotę 108.623,57 zł. Uwzględnienie tego okresu było by bowiem zasadne jedynie w sytuacji obliczania kapitału początkowego dla potrzeb wcześniejszej emerytury, a nie przy obliczaniu wartości kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999r., jak miało to miejsce w niniejszej sprawie.

Decyzją z dnia 5 lipca 2011r. ZUS odmówił wnioskodawczyni prawa do wcześniejszej emerytury, na mocy art. 184 w/w ustawy. Natomiast decyzją z dnia 21 listopada 2011r. przyznał jej prawo do emerytury w wieku powszechnym, w oparciu o art. 24 w/w ustawy.

Należy podkreślić, że nie ma podstaw do uwzględnienia w wyliczeniach kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999r. okresu równego różnicy pomiędzy wiekiem emerytalnym, o którym mowa w art. 24, a faktycznym wiekiem przejścia na emeryturę, w celu obliczenia wysokości emerytury przyznanej wnioskodawczyni, na mocy art. 24 w/w ustawy. Przy obliczaniu wartości emerytury przyznanej na mocy art. 24, przepis art. 185 ustawy nie ma zastosowania a treść sentencji zaskarżonego wyroku zobowiązywała organ rentowy do przyjęcia spornej kwoty kapitału także przy ustalaniu wysokości emerytury przyznanej na podstawie art. 24 ustawy.

Poza tym Sąd pierwszej instancji prawidłowo uwzględnił do wartości kapitału początkowego, w oparciu o opinię biegłego sądowego, wynagrodzenie zawarte w kartach płac za lata 1976 – 1996, w których wskazano rekompensaty pracownicze. Dlatego wskaźnik wysokości podstawy wymiaru obliczony przez biegłego sądowego w wysokości 67,80% (k. 16) był prawidłowy i został również zastosowany przez Sąd Apelacyjny w ramach zmiany zaskarżonego wyroku i poprzedzającej go decyzji ZUS. Pominąć zaś należało okres składkowy, o którym mowa w art. 185 w/w ustawy, równy różnicy pomiędzy wiekiem emerytalnym, o którym mowa w art. 24, a faktycznym wiekiem przejścia na emeryturę (4 lata i 6 miesięcy) z wyżej podanych powodów.

W rezultacie Sąd Apelacyjny rozstrzygnięcie w sprawie oparł na zleconych organowi rentowemu wyliczeniach wartości kapitału początkowego wnioskodawczyni na dzień 1 stycznia 1999r., przy przyjęciu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 67,80 % i stażu pracy w wymiarze 248 miesięcy okresów składkowych i 20 miesięcy okresów nieskładkowych. W ten sposób ustalona wartość kapitału początkowego ukształtowała się w wysokości 98.503,79% (k. 62 – 64v).

Należy dodać, że zaskarżona decyzja organu rentowego z dnia 25 maja 2012r. bezspornie dotyczy ustalenia wartości kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999r. w rozumieniu wyżej cytowanego art. 174 i nast. w/w ustawy. Po uprawomocnieniu się tej decyzji organ rentowy z urzędu przeliczył wartość kapitału początkowego ustalonego dla potrzeb emerytury, przyznanej wnioskodawczyni w związku z osiągnięciem wymaganego powszechnego wieku emerytalnego, w oparciu o art. 24 w/w ustawy.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku, w oparciu o art. 386 § 1 k.p.c.

Na mocy art. 102 k.p.c. Sąd odstąpił od obciążania wnioskodawczyni kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego za drugą instancję. Zgodnie z tym przepisem w wypadkach szczególnie uzasadnionych Sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Przy ocenie przesłanek z art. 102 k.p.c. Sąd wziął pod uwagę charakter sprawy oraz trudną sytuację finansową wnioskodawczyni.